

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Modstandskampen 1940 - 45

4 · August 1998

Gestapofanger
Krigssejlere
Modstandsfolk

MODTAGE
30 JULI 1998

SAMMENSLUTNINGEN
AF DANSKE FANGER
FRA FRIHEDSKAMPEN
1940 - 45

HORSERØD
FRØSLEV
DACHAU
HANNOVER-STÖCKEN
NEUENGAMME
SACHSENHAUSEN
STUTTHOF
BUCHENWALD
THERESIENSTADT
RAVENSBRÜCK

Modstand - vist nytter det...

Modstandskampen 1940 - 45

Gestapofanger Krigssejlere Modstandsfolk

Sammenslutningen af danske fanger fra Frihedskampen 1940-45

Formand: Villy B. Jensen, Lindevej 12, 3200 Helsingør. Tlf. 48 79 45 91.

Sekretær: Solveig Skjøtt, Dalsø Park 128, 3500 Lille Værlose. Tlf. 44 48 56 74.

Kasserer: Harry Henriksen, Sennepsmarken 11, 3060 Espergærde. Tlf. 49 13 16 80.

Bestyrelse: Villy Karlsson, Helge Kierulff, Hans Andersen, Birgit Krasnik Fischermann, Peter Møller Madsen, John Nielsen, Lillian Olsen og Kaj Christensen

Indlæg dækker ikke nødvendigvis foreningens eller redaktionens synspunkter.

Kammeraternes Hjælpesfond

Selvejende institution, stiftet 1945

Formand: Hans Andersen, Sløsevej 19, 4894 Øster Ulslev. Tlf. 53 86 55 59.

Næstformand: Mogens Dyre, Kærvej 14, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 86 26.

Sekretær: Aase Beck Eigenbroth, John F. Kennedys Plads 4, 9000 Aalborg. Tlf. 98 12 32 31.

Kasserer: Poul Brandt, Glerupvej 19, 2610 Rødovre. Tlf. 44 91 13 72.

Angående ophold i Kegnæs-huset (7 sengepladser, adresse: Flejmosen 4, Østerby, 6470 Syd-Als, tlf. 7440 5342), rettes henvendelse til sekretæren: Aase Beck Eigenbroth.

Tilsynsførende: H. P. Skjoldborg, Skovbrinken 9, 6400 Sønderborg, tlf. 74 42 57 07 eller eventuelt Erik Hauberg, Holballe, Tandset, 6470 Sydals, tlf. 74 40 76 32.

Fangesammenslutningens Rekreationsfond

Fonden, der er stiftet af SAMMENSLUTNINGEN AF DANSKE FANGER FRA FRIHEDSKAMPEN 1940-45, yder støtte til rekreationsophold for tidligere fanger og andre invaliderede fra frihedskampen.

Ansøgningsskema kan rekvireres hos formanden: Villy B. Jensen, Lindevej 12, 3200 Helsingør, eller i de enkelte foreninger. Der kan bevilges støtte på indtil 75% af rekreationsopholdets samlede pris, dog max. kr. 6.000.

Der ydes støtte til ophold på egentlige rekreationshjem, kuranstalter, sanatorier etc. Til ophold af mere feriemæssig karakter kan der ikke bevilges støtte.

Ansøgningsskemaet skal ved indsendelsen være udfyldt således, at samtlige spørgsmål er besvaret. Den i skemaet nævnte dokumentation skal være bilagt. Originale bilag vil blive returneret sammen med besvarelsen.

Da bevilgede beløb ikke kan udbetales til ansøgeren, men kun til rekreationsopholdets arrangør, må skemaet indsendes i så god tid, at svaret kan være fremme, inden betaling for opholdet skal finde sted. Det må påregnes, at behandlingen af ansøgninger i fondens bestyrelse tager omkring 14 dage.

Neuengamme Foreningens Rekreations- & Hjælpeskasse til fordel for Frihedskampens Ofre

Adresse: Anna-Lise Clausen, Æbeløgade 1.4., 2100 København Ø, tlf. 39 17 78 60, hver tirsdag mellem kl. 11.00 og 13.00.

Midlerne fra salg af frimærker med overpris, til fordel for frihedskampens ofre og deres minde, udgivet i anledning af 40 års dagen - 4. maj 1985, uddeles til rekreationsformål eller -hjælp i særlige trangstiftede. Beløb kan søges af danske statsborgere, der er - eller vil kunne anerkendes - i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre § 1a.

Anmodning om ansøgningsskema sendes til ovenstående adresse.

ABONNEMENT, BLADREGNSKAB OG ANNONCER

Dagmar Mørk Jensen
Damms Teglgård 20, 1 th
6200 Aabenraa
Tlf./fax. 74 62 71 14
Giro 620 32 56

REDAKTION

Kaj Christensen
Sdr. Fasanvej 53, 4 th
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 19 68 06
Ansvarshavende

Birgit Krasnik Fischermann
Gl. Vartov Vej 29, 2tv
2900 Hellerup
Tlf. 39 62 83 55

TRYK

Fjerritslev Avis Tryk A/S

TIL ABONNENTERNE

Bladet vil udkomme i månederne februar, april, juni, august og november. Stof der skal med i bladet skal være inde på redaktionen den 1. i måneden umiddelbart før.

PRIS

100,00 kr. i 1998.

Modstandskampen 1940 - 45

Gestapofanger
Krigssejlere
Modstandsfolk

3. 1998

*Modstand -
vist nytter det...*

Modstandskampen 1940 - 45

Gestapofanger Krigssejlere Modstandsfolk

Organ for S sammenslutningen af danske fanger
fra FRIHEDSKAMPEN 1940-45

Buchenwald-klubben
Dachau-klubben
Landsforeningen Erhvervshæmmede fra Frihedskampen
Landsforeningen Gestapofangerne
Landsforeningen af Gestapofanger fra Besættelsen
Hannover-Stöcken-gruppen
Horserød-Foreningen
Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme
Ravensbrück-gruppen
Sachsenhausen-foreningen
Stutthof-foreningen
Theresienstadt-foreningen
Krigssejlerne

Nr. 4

1998

4. årgang

Fragmenter af en skæbne!

Samtale med Villy Karlsson på Bernadottegården, Roskilde 1998.

Hvordan opfattede du livet før 1940?

Jeg boede i Vognmandsmarken på Østerbro i nogle barakker, der var opført under første Verdenskrig. Otte familier i hver opgang op til ca. 30 unger. Der var »run« på her. Det var et sted med stort sammenhold. Der var enkelte nazistiske familier, men de blev frosset ud.

Det var ikke nogen lykkelig barndom - det var en god barndom - der var kærlighed og sammenhold.

Hvor gammel var du, da du begyndte at interessere dig for samfundsforhold?

Det gjorde jeg, da jeg kunne begynde at tænke og læse. Min far købte Politiken om morgenen, når han gik på arbejde, min mor købte omkring middagstid Aftenbladet og så holdt vi Arbejderbladet. Arbejderbladet var det, jeg studerede allermest - det var mest spændende -.

Vi var som familie politisk bevidst og som sådan venstreorienteret. Samfundsforhold kom også tæt på, da jeg blev avisdreng og skulle købe gammelt brød (fra dagen før) med hjem efter avisturen. Der blev dog også tid til at lege. Bag Vognmandsmarken

over banegraven var et stort område, hvor vi unger kunne muntre os.

I lære.

Efter barndom og skolegang ville jeg - skulle jeg - i lære.

Jeg kom i lære som kemigraf d.v.s. reprofotograf i et lille firma, dog stillede min far den betingelse, at firmaet havde en aktiv fagforening.

Jeg kom med i arbejdet i fagforeningen og blev redaktør og medstifter af lærlingenes blad LUPPEN og blev senere aktiv i DKU-ungkommunisterne.

Der blev afholdt mange møder, her skal kun omtales et, hvor Thorvald Stauning i Idrætshuset på Østerbro var taler. Der var aftalt, at han ikke skulle udtale sig mod kommunisterne, men den aftale brød han, så der bagefter blev noget »mudder«, som dog senere rettedes.

Grundlovsbruddet

Medens jeg stadig var i lære, blev kommunisterne og dermed jeg arresteret i juni 1941.

Selv om jeg var fængslet, fik jeg lov

til at lave svendestykke, hvilket foregik over 2 dage i august 1941 på Fagskolen i Julius Thomsensgade overvåget af politiet. Jeg kunne have flygtet, men da jeg havde givet mit ord på ikke at flygte, og da det kunne gå ud over mine kammerater i lejren, gjorde jeg det ikke.

Det blev til sammenlagt 22 måneder i Vestre Fængsel og Horserødlejren. Den 17. april 1943 blev jeg frigivet efter et større »lobbyarbejde«, hvor bl.a. fagforeningen var involveret. Alligevel måtte jeg kort efter gå »under jorden«. Det illegale arbejde blev nu fortsat med bl.a. illegale blade herunder »Ungdommens Røst«, som i øvrigt blev udgivet legalt et år efter besættelsens ophør. Jeg blev også sendt ud til mindre byer på Sjælland, jeg husker Kalundborg, hvor min opgave bestod i at oprette grupper af unge mennesker, der skulle deltage i det illegale arbejde.

Besættelsens ophør

Hvordan husker du myndighedernes opførsel efter besættelsens ophør?

Myndighederne var ikke særlig vel-

villige over for os. Jeg husker, at en af mine kammerater blev afkrævet et beløb for et par underbukser, han havde modtaget under besættelsen. Staten skulle spare og ikke bare dele ud.

Fra 1945 og til 1950 blev jeg så partiansat med den opgave igen at organisere ungdomskommunisterne.

Under illegaliteten var DKP og DKU sammenlagt ud fra den rigtige konklusion, at 2 organisationer ville være for dårlige som illegale end 1 organisation. Jeg blev formand for DKU, hvilket jeg var til 1950. Senere efter Martin Nielsens periode som redaktør af LAND og FOLK overtog jeg denne post og var der i nogle år.

Hvor gammel er du nu? Og hvornår flyttede du ind på Bernadottegården?

Jeg er 78 år og flyttede ind på gården den 18. august 1997.

Hvordan var det så - fra et meget aktivt liv at komme her?

For at sige det groft: Det er dødens forgård, mange kan ikke lide at tale

om det, men jeg har erkendt det for mig selv.

Personalet her er - stort set - meget flinke, men her er dødkedeligt. De siger, kommunen skal spare, så der sker ingenting her.

F.eks. om eftermiddagen efter den varme mad ved 12-tiden ligger folk og sover til aftensmaden, der sker ingenting, det burde man kunne finde ud af!

Der er heller ingen, der har spurgt, om vi ville betale til nogen aktivitet!

Det føles som om - i besparelsens idioti - at vi bare skal lægge os hen og svinde ind i stedet for at planlægge nogle aktiviteter, underholdning, foredrag m.v.

Det er for dårligt!

I har en svømmepøl her?

Ja, vi har et svømmebassin, der kan jeg - med lægehenviisning - få lov til at være en time om ugen.

Der er ikke megen behandling, men vi går og plejer hinanden.

Det skæve hjørne?

I kælderens mødes vi, undtagen i weekenden, nogle stykker til lidt snak, en øl eller sodavand. Nogle spiller kort, men det er svært at komme med til. Jeg efterlyste nogle kortspillere, men der har ikke været nogen henvendelser.

Vi er 30 fra modstandsbevægelsen og 30 fra kommunen her på gården, så vi udveksler tanker om »dengang«, men sandelig også om fremtidens samfund.

Redaktionens bemærkninger: Villy Karlsson har været formand for Hørsørd-foreningen, han har også skrevet en del bøger, såvel romaner som om arbejderbevægelsen i Irland og England. Disse bøger kan stadig lånes på bibliotekerne.

kc

Skæbnespil!

Af H. Linde Jørgensen, Fåborg

I det følgende indlæg vil jeg gerne give en kort beretning om nogle af mine oplevelser og hændelser, fra jeg påmønstrede som elev på skoleskibet »Georg Stage« i april 1937.

Jeg søgte ellers om optagelse på skoleskibet i 1936, men der var fuldt optaget, så jeg måtte, hvor nødigt jeg end ville det, ud at tjene bønder i et helt år, og det år vil jeg helst glemme, idet det ikke rigtig havde min store interesse. Året efter lykkedes det at få en plads på skoleskibet. Jeg var dengang 16 år og havde rigtig mod på sømandslivet.

Togtet var en stor oplevelse, og det har været mig til gavn senere i livet, idet man der lærte at stå på egne ben, samt indordne sig mellem de andre elever, idet der var et stort kammeratskab ombord.

Jeg var så heldig at få lov til at være med til at rigge Georg Stage af efter togtet, som sluttede i september 1937. Det blev til 3 uger mere end de øvrige elever. Som belønning for dette arbej-

de skaffede daværende kaptajn Juncker mig hyre på en tremastet skonnert »Frem« af Marstal. Jeg blev påmønstret som kombineret kok og jungmand, og fik for dette arbejde den svimlende hyre af 35 kr.pr. måned. Skibet lå i København og skulle til Finland efter en last træ. Jeg var ombord der i 2 1/2 måned, og jeg husker endnu, at min afregning var 70 kr., så jeg må have været meget sparsommelig dengang. Årsagen til, at jeg blev afmønstret så kort efter, var, at jeg, mens vi lå til ankers ved Island, under en storm fik væltet en spand kogende vand over mit ene ben, således at jeg måtte humpe afsted på et ben, idet det syge ben var fyldt med vabler. Jeg mønstrede af i Svendborg, og 3 dage efter min hjemkomst blev jeg indlagt på sygehuset, idet der var gået råddenskab i benet, som jeg havde skoldet. I løbet af 3 uger var jeg igen på højkant og klar til at komme ud at sejle.

I de følgende 2 år var jeg forhyret

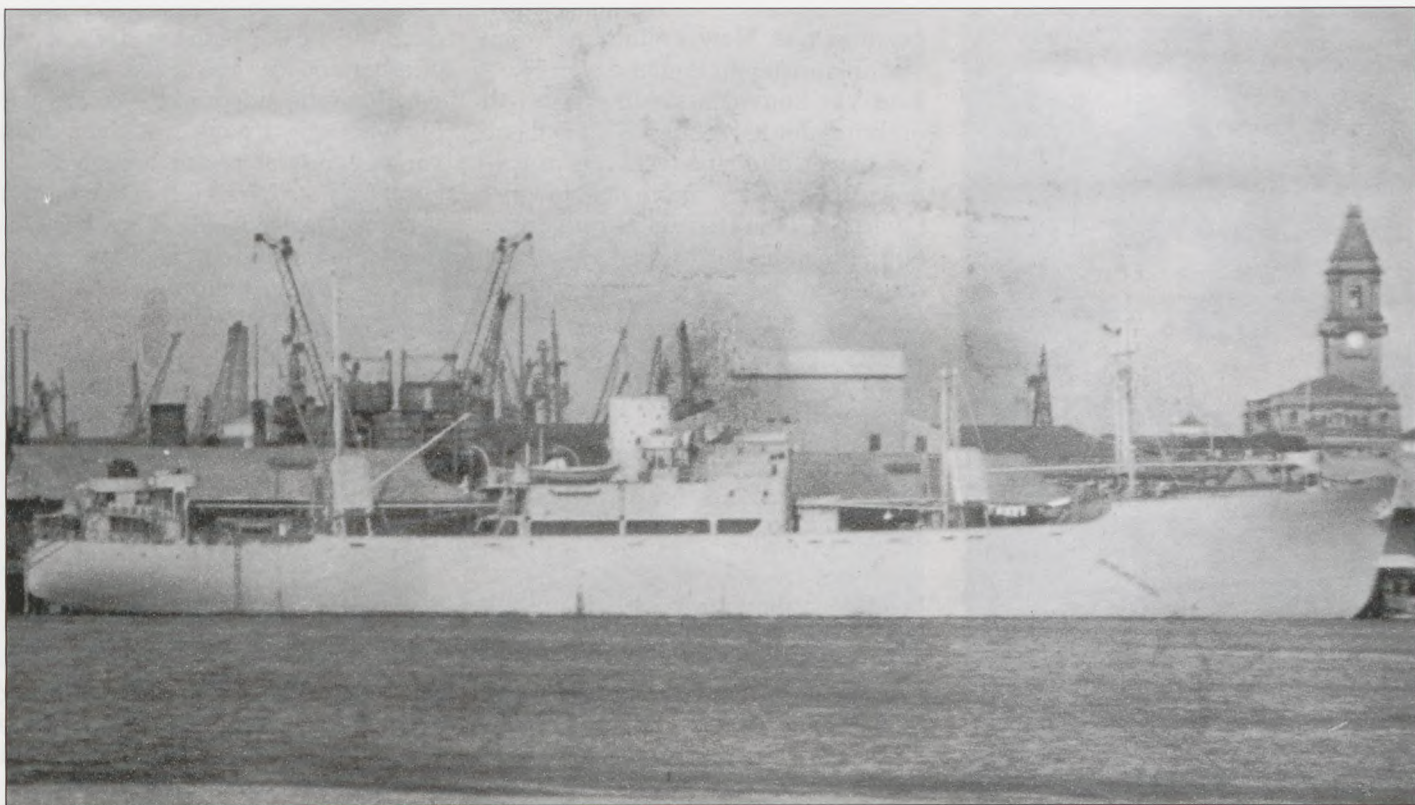
på et engelsk tankskib, en svensk tremastskonnert, samt et af Marstal rederiets dampskibe N.J. Olsen. Endvidere en kreaturdampers Clara Clausen og Korsørdampers »Avance«.

I slutningen af 1939 kom min onkel, som var kaptajn på »Gertrud Torm« til København, hvor skibet skulle til garantiefersyn efter et års sejlads på USA og Middelhavet. Da det var småt med hyre dengang, indvilligede jeg i at mønstre ombord hos ham som letmatros.

Lidet anende at jeg 6 1/2 år efter skulle komme hjem med samme skib som overstyrmand, som jeg den 8. januar 1940 sejlede ud fra Helsingør med.

I de følgende 6 år skete der så meget rundt om i verden, som jo alle ved, det blev da også de mest begivenhedsrige år i mit liv, med sejlads i konvoj til krigsramte lande. Fra Helsingør sejlede vi til et bestemmelsessted på den norske vestkyst for ordre, her blev den hemmelige kuvert åbnet,

M/S Vagrant (Gertrud Torm) camouflagemålet i havn på New Zealand 1945.

og vort nye bestemmelsessted var Haifa i Palæstina, hvor vi skulle laste appelsiner til Liverpool i England, herfra tom til Buenos Aires i Argentina for at laste hørfør til New York. Vi var da nået hen i marts måned, og krigsfaren lurede jo lige ret om hjørnet med U-både, krigsskibe og meget andet.

Mens vi lå i Montevideo (Uruguay) og fik bunkerolie var verdens øjne rettet mod den by, idet det tyske lommeskib »Graf Spee« blev jaget som en vingeskudt fugl af engelske og new zealandske destroyere, hvorefter skibet ved selvtægt til sidst lagde sig til hvile og sank ud for Uruguyas kyst.

Ved senere anløb af Montevideo har jeg ved selvsyn konstateret, at de fleste af slagskibets besætning forblev der og senere blev ansat ved politiet samt toldvæsenet og andre offentlige kontorer. Slagskibets øverstkommanderende begik selvmord på et hotel i Montevideo kort efter man havde sænket slagskibet.

På vej fra B.A. til New York den 9. april 1940 modtog vi et telegram underskrevet Torm, at vi skulle søge nærmeste neutrale havn. For vores vedkommende ville det være Bermuda. Ifølge søloven skulle man i dette tilfælde holde skibråd, hvilket også blev gjort, alle som én ombord stemte for, at vi skulle fortsætte sej-

ladsen til vores bestemmelsessted New York. Senere hen viste det sig, at hvis vi havde efterkommet ordren og søgt ind til Bermuda, ville det være gået os som de fleste andre danske skibe, idet de var blevet beslaglagt af tyske krigsskibe, så snart de var inden for 3 milegrænsen af øen.

Vi nåede New York den 17. april 1940. Da vi fik lodsens ombord husker jeg tydeligt hans replik til vores kaptajn - det bliver et langt ophold, De får her kaptajn.

Hans ord måtte vi sande, idet Gertrud Torm efter at have udlosset blev oplagt ved kajen i Sullivan Dry-dock 23. gade i Brooklyn. Der lå den ca. 1 1/2 år, hvorefter den kom under Panama-flag og gamle Dannebrog blev strøget og gemt væk til bedre tider. Jeg forblev ombord i ca. 6 mdr., hvorefter jeg fik hyre på Grønlandsskibet »Julius Thomsen«. Mens vi lå oplagt i New York var det meget småt med pengene, idet rederiet havde trukket alle tilgodehavender hjem fra USA omkring den 6.-7. april. Vi fik udbetalt 1 dollar pr. uge, så der var ikke meget at slå til søren med, en biografbillet i ny og næ.

Med »Julius Thomsen« sejlede jeg i ca. 8 mdr. Jeg kan endnu huske juleaften 1940, den fejrede vi i Godthåb, og det var den sidste rigtige juleaften på dansk vis, jeg fejrede i lang tid fremover. Efter en rigtig julemiddag

med alt, hvad dertil hører, gik vi i kirke, hvor var det højtideligt at sidde her omgivet af vores nordlige landsmænd. Kirken var fyldt til bristepunktet, det var ikke alle, der var siddeplads til, så stod man op eller satte sig på gulvet, det tog man ikke så højtideligt deroppe. Vi sejlede kryolit til Philadelphia. Man havde oprettet en fabrik der til udvinding af dette kost-

H. Linde Jørgensen som 16 årig på vej »til søs«

Krigen er slut. På vej hjem, sammen med min tilkommende kone. Fotoet er taget på Stillehavet.

bare mineral. Jeg mønstrede så af, da vi kom til New York efter 3 rejser til Grønland, påmønstrede så atter »Gertrud Torm«, som i mellemtiden var kommet under Panamaflag, og nu hed Vagrant, hvilket direkte oversat til dansk betyder omflakkende bums. Jeg synes det var synd at give hende sådan et navn, men det har jo nok ikke været let at finde på navne til alle de udenlandske skibe, der efterhånden kom under dette flag. Vi sejlede til Cuba, hvor vi lastede sukker til New Orleans og derfra stykgods til Panama og Chile.

På denne rute sejlede vi i ca. 6-7 mdr., så afmønstrede jeg og rejste til New York, hvor jeg gik på navigationsskole i 3 mdr. Jeg fik amerikansk styrmandsbevis og herefter mønstrede jeg som 4.stmd på et dansk skib under Panamaflag. Det danske navn var Anna Mærsk, men var nu omdøbt til »Lookout«. Skibet var på 10.000 ts. og vi sejlede på Nordatlanten, for på dette tidspunkt i krigen var det direkte livsfarligt at sejle alene, idet de tyske U-både opererede i hele Nordatlanten. I konvojen var vi ca. 75-80 skibe, når vi samledes på

position nær New Foundland, men ved ankomsten til England eller Skotland var konvojen skrumpet ind til omkring det halve. Resten af skibene var blevet offer for tyskernes torpedoer. I England, nærmere betegnet Liverpool, lå vi efter nogle rejser over Nordatlanten i ca. 3 mdr. hvor skibet fik påmonteret antiluftskytset samt en 6" kanon agter, vi fik ca. 20 amerikanske marinere samt en officer ombord. Denne besætning skulle så passe antiluftskytset og kanonerne i påkommende tilfælde.

Under vort ophold i Liverpool fik alle ombord et kursus i håndtering af skytset ombord. Dette foregik på marinens område nær byen. Kurset varede i 4 dage og vi fik 10 shilling om dagen for vores ulejlighed. Det var da ikke alle, der var udlært som kanonerer, da vi var færdige. Jeg husker den sidste dag af kurset, hvor vi skulle skyde efter et slæbemål efter en flyver, da tog vores messedreng fejl og ramte flyveren i stedet for slæbemålet, så flyveren nødlandede, der skete ikke større skade på den.

Efter en rejse i Middelhavet ankom vi til Hajfa og fik losset de 10.000 tons ammunition. Turen gik derefter gennem Suezkanalen til Østafrika, Mombasa, hvor vi lastede jernerts, derfra rundt Det gode Håb, tværs over Sydatlanten gennem Magellan Stræde, op langt Sydamerikas vestkyst, gennem Panamakanalen til Philadelphia, en rejse der havde varet ca. 9 måneder.

Medens vi opholdt os i Alexandria, hvor vi ventede på at gå gennem Suezkanalen, fik vi flyverangreb. Vores amerikanske kanonerer havde landlov, så vi, der var ombord, måtte bemande antiluftskytset, vi nedskød 2 af dem med hagekorset på siden, men før det skete, fik et hospitalskib, som lå for anker i nærheden, en fuldtræffer og gik til bunds, hvorved mange af de ombordværende gik tabt.

Efter ankomst til USA fik jeg atter hyre på mit gamle skib Gertrud, men nu som 2. styrmand. Vi sejlede på Nord- og Sydamerika. Efter et halvt års tid på denne skude gik jeg atter ombord på M/S »Lookout« som 2. stmd. Vi sejlede på Nordatlanten. I december 1944 var vi et af de første skibe, som anløb Antwerpen efter at tyskerne havde forladt byen, men før dette havde vi ligget med last i skibet i ca. 6 mdr. forskellige steder rundt på kysten i England. Det sidste sted, vi lå, var ved Themsens munding,

der lå vi i ca. 3 uger og der var vel efterhånden ca. 100 skibe forsamlet der. På dette tidspunkt i krigen var blitzen rigtig i gang for alvor. Man var begyndt at sende berygtede V-bomber afsted fra Holland, men det var kun få, der nåede deres bestemmelsessted London. Det var efterhånden vores aftenfornøjelse (i citatationstegn) at beskue disse. De blev gerne afsendt ved 20.30 tiden fra Holland. Hele vejen op ad Themsen var der bygget antiluftskytset-forter. Besætningen på disse bestod udelukkende af kvinder, der efterhånden var så dygtige skytter, at kun få flyvebomber slap forbi dem.

Men to af skibene, vi lå i nærheden af, ramtes af disse bomber, idet man sendte flyvebomberne af sted i en lavere højde for hver aften, så skibe med ret høje master blev ramt, og bomberne faldt ned og eksploderede ved siden af. Det skete dog ikke så alvorlig skade på dem.

Den 12. december 1944 havde vi færdiglosset vores 10.000 tons ammunition og andet krigsmateriel i Antwerpen og forlod havnen i selskab med 70 andre skibe. Vi var sidst i flokken. Nær Schelde munden ramte skibet en undervandshindring, der forårsagede et hul i skibsbunden på ca. 50 meter. Da vi havde indtaget ca. 2.000 tons sandballast i Antwerpen før afsejling, var der ingen redning for skibet. M/S »Lookout« ex Anna Mærsk endte sin deltagelse i 2. verdenskrig efter 6 timers tid på bunden af Schelde floden.

Alle ombord blev reddet over på en engelsk korvet, og vi blev sat i land 2 dage efter ved Sherness i England. Vi blev af 2 busser transporteret til London, hvor vi blev indkvarteret på et stort hotel.

Her boede vi rart og godt (bortset fra flyverangreb med jævne mellemrum) indtil juleaften, hvor vi blev transporteret til Southampton og gik ombord i en stor trosskibstransporter. Vi ankom til Boston efter 7 dage. Jeg holdt ferie i 8 dage, for derefter at begive mig til Seattle på Amerikas vestkyst, hvor jeg gik ombord i mit gamle skib Vagrant for tredje gang, denne gang som overstyrmand.

Skibet var nu ombygget til fryseskib, og sejlede for den amerikanske navy. Vi skulle sejle mellem New Zealand og Marianna ø-gruppen, nærmere betegnet Guam, hvor den amerikanske stillehavsflåde havde station. Vores last bestod af kød og grøntsager samt anden proviant. Vi

H. Linde Jørgensen og hans ven Henry M. Cooke på landlov i New Zealand. Henry M. Cook er forfatteren til digtet i dette blad.

sejlede på denne rute, indtil krigen i Europa og Stillehavet var slut. Efter krigsafslutningen i Japan sejlede vi et par laster fra New Zealand til Japan til en flådebase i Sasebo, der ligger ca. 100 km fra Nagasaki på øen Koyso. Et syn, som jeg aldrig glemmer, er dette fra ca. 1 måned efter krigsafslutningen med Japan: En morgen tidligt så vi en række 1-mandsbetjente U-både sejle forbi og de havde periskoperne pyntet med kirsebærgrene. Disse fartøjer skulle ud på deres sidste rejse - hvor vandet var dybt, blev de sænket.

I august 1945. Som alle af min årgang husker, gav daværende præsident Truman Japan et ultimatum om betingelsesløs overgivelse, en frist på 48 timer, ellers ville A-bomben afslutte krigen mellem USA og Japan. Resultatet kender vi jo, men ombord var sindene i oprør, og jeg har et digt om netop dette, som vores amerikanske purser ombord nedskrev.

Som i alle beretninger - eller om man vil historier - så er der også en kærlighedshistorie i min. Medens vi opholdt os i Auckland N.Z., lærte jeg en pige at kende der. Denne pige har jeg nu været gift med i 52 år. Det er vel underligt at sige, at den rejse hjem fra N.Z. til London med en last æbler, hvor min tilkommende brud var mønstret ombord som kahytjomfru, var den bedste i hele mit liv. Vi mønstrede begge af i London den 3. juli 1946, og jeg sagde farvel til mit gamle skib »Gertrud« og jeg har ikke set det siden.

Den 4. juli i strålende solskin ankom vi til Esbjerg og gensynet med Danmark, og familie efter 6 1/2 år kan man vel forstå er et kært minde, som endnu står lyslevende for mig. Efter 2 1/2 år på navigationsskole i Svendborg drog min hustru og vores lille datter igen til USA. Jeg fik hyre på et af Torms stykgodsskibe med fart på Nord- og Sydamerika, stykgods sydover og kaffe på oprejsen. Efter 1 1/2 år på denne fart tilbage til Danmark igen. I dette tidsrum boede min hustru og datter i N.Y., hvor vi havde lejet en lejlighed. Jeg blev ansat i DSB 1. juni 1951 ved overfar-

ten Fåborg-Mommark. Så her er min langfartstid forbi, men når jeg ser tilbage på alle de spændende ting, jeg har oplevet, er jeg alligevel lykkelig for at jeg ikke var en af de 2.000 danske søfolk, som blev derude og aldrig kom tilbage til deres kære efter krigen 1940-45.

Det var takken

MINISTERIET FOR
HANDEL, INDUSTRI OG SØFART
København, den 30. juli 1946.

I Anledning af, at man gennem Dansk Styrmandsforening har modtaget Underretning om, at De den 5.d.M. er vendt tilbage her til Landet efter at have forrettet tjeneste i Skibe i allieret Fart, skal man meddele, at der som Forskud på Deres eventuelle Tilgodehavende hos Statskassen for Hjemsendelse, Hyre under Hjemrejse samt Ferieløn vil kunne udbetales Dem et a Conto Beløb på Kr. 800,00, der vedlægges i Check paa Danmarks Nationalbank.

Checkens Modtagelse bedes anerkendt paa vedlagte Blanket.

Saafernt det ved den endelige Opgørelse skulde vise sig, at der tilkommer Dem et mindre Beløb end det nu udbetalte Forskud, forbeholder Handelsministeriet sig Ret til at kræve Tilbagebetaling af det for meget modtagne.

Til Brug ved den endelige Beregning af Deres Tilgodehavende vedlægges man endvidere et Oplysningsskema, idet man skal anmode Dem om at ville udfylde og underskrive Skemaet, hvorefter dette bedes tilbagesendt hertil.

OPFORDRING!

Da det er Det kongelige Biblioteks opgave som Danmarks nationalbibliotek bl.a. at indsamle de fleste danske tryksager, hvilket altså også gælder MODSTANDSKAMPEN 1940-45 vil biblioteket gerne have et eksemplar - nemlig nummer 1 1997, som desværre ikke er modtaget.

Hvis en eller anden kan undvære dette nummer, send det da venligst til redaktionen, så vil vi formidlet det til biblioteket.

Da sidste nummer af bladet udkommer i november måned, bedes de, som ønsker julehilsner med, indsende disse senest den 1. oktober til Dagmar Mørk Jensen. Adressen findes side 2 i bladet.

Red.

Generalforsamling

Referat af generalforsamlingen i Initiativgruppen afholdt den 18. marts 1998 kl. 15.00 i auditoriet på Brandts Klædefabrik

Ved generalforsamlingens begyndelse bød foreningens formand Leif Helmer Jensen på bestyrelsens vegne de 22 tilstedeværende medlemmer velkommen.

En særlig velkomst til Marie Frederiksen, Åsum, der havde lovet at fortælle om egne oplevelser i det folkelige bagland for modstandsbevægelsen.

Formanden bad de fremmødte om at rejse og mindes de medlemmer, der er afgået ved døden siden sidste generalforsamling med et halvt minuts stilhed.

1. Valg af dirigent.

Formanden foreslog på bestyrelsens vegne Svend Heden Andersen, der blev valgt uden modkandidat.

Dirigenten konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet, og at dagsordenen var i overensstemmelse med foreningens vedtægter, hvorefter han gav ordet til Leif Helmer Jensen.

2. Beretning (v. Leif Helmer Jensen, Karsten Henningsen og Svend Heden Andersen).

Beretningen gælder fra februar 1996 til februar 1998. Denne 2-årige periode har været præget af mange opgaver af mindre art. Vi har foretaget nogle små ændringer ang. lys og ventilation i vore lokaler, samt startet en afskærmning af vort lille kontor. Der har været afholdt 6 bestyrelsesmøder og 6 lokale udvalgs møder i 1996, og 6 bestyrelsesmøder og 6 lokaleudvalgs møder i 1997.

Der har været aflagt besøg på Frihedsmuseet 4. marts 1997 ang. genstande, som havde interesse for vor egen samling.

Den 6. maj 1997 havde vi besøg af Niels W. Olsen, Esbjerg, som holdt et foredrag om Historisk Samling fra besættelsen.

Den 25. maj 1997 fratrådte Børge Poulsen som formand, han ønskede at deltage i bestyrelsesarbejdet i ste-

det. Tak til Børge Poulsen for det arbejde, han har gjort.

Der har været kontakt med Brandtsarbejderne om et samarbejde, dette fortsætter. Vi har i det nye år haft besøg af rådmand Ruth Larsen den 4. februar, hvor vi fortalte om tiden efter indvielsen. Den næste dag havde vi besøg af rådmand Jørgen Lund og direktør Villy Petersen, det var nyt for Jørgen Lund, og han viste stor interesse for samlingen. Vi håber med disse gæster at få prentet ind i deres hukommelse, at vi stadig ligger her, at vi skal videre i forbindelse med evt. større lokaler.

Herefter fik Karsten Henningsen ordet vedr. skoletjenesten.

Motiverne til foreningens oprettelse og det store indsamlingsarbejde kender vi alle, og ikke mindst aner kender vi det store arbejde, der er gjort.

Lokaler til foreningens egne, private interesser (sådan opfattede man os) kunne vi ikke få i kraft heraf.

Den kendsgerning, at vi endelig i 1995 fik foden under eget bord i gode lokaler, skyldes det andet ben, vi tager os af, undervisningsdelen. Den er vores daglige ansigt udadtil. Med et moderne udtryk: Det er her, vi er synlige.

Og skoleafdelingens støtte til undervisningen er kommet for at blive, hvis vi ikke forsømmer vores arbejde.

Ejler Steen Rasmussen får 200 timer, så han kan være til rådighed hver onsdag. I det omfang, det er muligt, vil man også kunne få hjælp på andre tidspunkter. Der vil det kommende skoleår blive tildelt Ejler Steen Rasmussen yderligere timer til fremstilling af undervisningsmaterialer. Der er tidligere blevet lavet et hæfte og to videoer, men fra de mangfoldige arkivalier kan der laves meget.

Det er ikke kun hele klasser, der aflægges skoletjenesten besøg, mindre grupper og et par elever kan få

hjælp til at bore lidt dybere i et selvvalgt emne eller gøre studier til deres projektopgave.

Heldigvis er der stadig nogle tidligere aktive modstandsfolk, der af og til kan undervise i lokalerne og nogle gange ude på skolerne. Deres førstehåndsviden og engagement kan ikke engang Ejler Steen Rasmussen leve op til.

Undervisningen nyder godt af den gode udstilling, lokaleudvalget og andre løbende forbedrer. Skoletjenesten er utænkelig uden indsamling og udstilling.

Det er værdifuldt at kunne komme direkte i kontakt med arkivalier og genstande.

Man kan konkludere: uden undervisning ingen lokaler. Skal vi have forhåbninger om bedre/større lokaler, skal vi bruge argumenter vedr. undervisning.

Ejler Steen Rasmussen efterlyste under dette punkt tidligere modstandsfolk som gæstelærere.

Lokaleudvalgets formand Svend Heden Andersen fik herefter ordet.

Vi har fra Frihedsmuseet fået pisken fra Husmandsskolen. Telefonmontører vil undersøge og beskrive aflytningsapparatet. Vi har fået tre faner: en original sovjetisk fra ambassaden, en ny engelsk fra ambassaden og en original amerikansk fra Børge Poulsen.

Vedr. udvidelsesmuligheder: vi har et komplet soveværelsesmøblement.

Der vil være lørdagsåbent den første lørdag i hver måned.

Der var ikke yderligere indlæg, og beretningen godkendtes uden afstemning.

3. Forelæggelse af det reviderede regnskab.

Regnskabet blev kommenteret af foreningens kasserer, Jørgen Thomsen, der meddelte, at Holger Dyrbye har revideret i stedet for Vagn Foldager, da denne havde fået forfald.

Kassebeholdning pr. 31.12 1997 var

RUNDE DAGE

Ved Minna Dahl,
Sdr. Fasanvej 53, 4th
2000 Frederiksberg, tlf. 38 19 68 06

på i alt kr. 12.340,28.

Foreningens hovedindtægtskilde er kontingentet og frivillige bidrag.

Regnskabet godkendtes uden afstemning.

4. Indkomne forslag.

Der var ikke indkommet nogle forslag.

5. Fastsættelse af kontingent.

Bestyrelsen indstillede uændret kontingent på kr. 100. Frivillige bidrag modtages fortsat gerne. Vedtoges uden afstemning.

6. Valg af bestyrelse og suppleanter.

Bestyrelsens 9 medlemmer blev:

Svend Heden Andersen, Karsten Henningsen, Leif Helmer Jensen, Erik Just, Finn Kapper, Christian Petersen, Børge Poulsen, Ejler Steen Rasmussen og Jørgen Thomsen.

Konstituering og fastsættelse af valgperiodelængde sker på førstkommande bestyrelsesmøde.

Bestyrelsens 4 suppleanter valgt for 2 år:

Marie Frederiksen, Kristian Hansen, Hans Henning Jensen og Jørgen Aalykke.

Foreningens revisorer valgt for 2 år:

Holger Dyrbye og N.A. Hansen.

8. Eventuelt.

Ingen bemærkninger.

Referent
Finn Kapper

21. august

Mads E. Thomsen, 85 år

Søndervangsvej 66, 2600 Glostrup

Otto Isaksen, 75 år

Emilievej 14, 9300 Sæby

22. august

Annalise Toudahl, 75 år

Pilevænget 9, 7100 Vejle

23. august

Kaj E. Jensen, 80 år

Enebærvej 30, 5260 Odense S
(Buchenwald-Neuengamme-Mühlberg)

24. august

Else Kristensen, 70 år

Danmarksgade 53, 9000 Aalborg

Jørgen Erhardt, 75 år

Rennebjergvej 182, 4242 Boeslunde
(Dachau 141.579)

26. august

Knud Lynge, 90 år

Fordresgårdsvej 23, 2400 Kbh. NV
(Neuengamme 67.972)

28. august

Else Nørgård, 85 år

Bøgevang 45, 7100 Vejle

Peter Christiansen, 75 år

Birkevænget 3, 6670 Holsted
(CBU Jyllandskorpset)

30. august

Georg Busch, 80 år

Sejet, 8700 Horsens
(vil gerne høre fra tidligere Frøslev fanger)

2. september

Mogens Køhl, 75 år

Springbanen 27, 2620 Gentofte

Else Bjarneson, 85 år

Trindelvej 66 st, 9990 Skagen

4. september

Knud Martin Christensen, 75 år

Fyrreparken 120,1, 5240 Odense NØ

7. september

Niels Winther, 80 år

Jørgensgård 85, 6400 Sønderborg
(Dachau 141.788)

8. september

David Jørgensen, 75 år

Dr. Margrethesvej 2b, 8200 Århus N

10. september

Ejnar Hansen, 80 år

Teglgårdsvej 16,2, 9900 Frederikshavn

13. september

Jørgen Christiansen, 75 år

Odinsgade 4.F, 9000 Aalborg

16. september

Kaj Traun, 75 år

H.J. Mundtsvej 23, 2830 Virum
(54593 lejr ikke oplyst)

19. september

Anna Marie Pedersen, 60 år

Hyacintvej 14, 8900 Randers

20. september

Kjeld Bartoldy, 80 år

Kildevangen 22, 8783 Hornsyld

Ellen Jørgensen, 75 år

Skolevangsvej 36,
Ellinge, 9900 Frederikshavn

E. Damsgård Hansen, 75 år

Konvalvej 3, 9000 Aalborg

22. september

Uffe Hansen, 80 år

Alleen 137, 2770 Kastrup

Henning Albertsen, 75 år

Rolfsgade 124, 6700 Esbjerg

26. september

Kirsten Strange, 70 år

Bernadotttegården 89, 9500 Hadsund

27. september

Kaj Carlsen, 80 år

Lørupvej 3, 5856 Ryslinge

28. september

Finn Rønnest Mortensen, 80 år

Skåningsalle 14, 7884 Fur
(Neuengamme 69.361)

29. september

Agnes Wrist, 70 år

Mågevej 6, 9850 Hirtshals

2. oktober
M. Østergaard Jensen, 85 år
Vestergård 7,5, 9000 Aalborg

Oluf Larsen, 80 år
Lindevej 3C,2, 4300 Holbæk

Else Bentzen, 75 år
Nørre Boulevard 62, 8900 Randers

3. oktober
Tove Hansen, 65 år
Juelsparken 8,1, 9210 Aalborg SØ

6. oktober
Anna Krogh, 75 år
Bernstorffsgade 65, 9000 Aalborg

Kirsten Norman, 70 år
Skovsbostrand 11, 5700 Svendborg

8. oktober
Knud Hansen, 75 år
Klosterengen 134, 4000 Roskilde

10. oktober
Mogens Nielsen, 80 år
Nørregade 5, 5800 Nyborg

11. oktober
Erik Egebak, 75 år
Årselv Møllevej 63,1 8220 Brabrand
(krigssejler)

12. oktober
Holger Nielsson, 90 år
Åboulevarden 57,3, 8700 Horsens

Vagn Nørlund Christensen, 85 år
De Mesavej 4, 8000 Århus C

13. oktober
Henry Pedersen, 75 år
Adelgade 10, 6600 Skanderborg

14. oktober
Johanne Rønn, 80 år
Vesterhavsgade 54, 7680 Thyborøn

19. oktober
Bodil Haargaard, 75 år
Martinus Rørbyesvej 13, 9000 Aalborg

Lars Chr. Larsen, 80 år
Knudensvej 62, 9900 Frederikshavn

20. oktober
Kaj Ambrink, 80 år
Møntemestervej 20,3, 2400 Kbh. NV

21. oktober
Edith Carlsen, 75 år
Skomagergade 5, 9240 Nibe

25. oktober
Regner Jensen, 75 år
Blæsbjergvej 12, 8700 Horsens,

26. oktober
Erik Semlov, 80 år
Engdraget 42, 5700 Svendborg

Poul Davidsen, 85 år
Skovløbergangen 36, 3500 Værløse
(Neuengamme 50.467)

28. oktober
Grethe Karstensen, 80 år
Øsby Stadionvej 20 B, 6100 Haderslev

31. oktober
Johs. Rasmussen, 80 år
Kongelundsvej 314, 2770 Kastrup

2. november
Bodil Krosgaard, 70 år
Margretheparken 16, 6500 Vojens

Lise Alstrup, 60 år
Herstedøstervej 103, 2620 Albertslund

4. november
Peter Jensen, 80 år
Wiggers Park 34, 5700 Svendborg

5. november
Sara Pedersen, 80 år
Vinkelvej 12B,2 2900 Lyngby

7. november
Albert Rousing, 80 år
Riddergade 5, 7000 Fredericia
(Neuengamme 79.496 Dachau
141.753)

Morten Olesen, 80 år
Ponnydalen 12,2, 3000 Helsingør

8. november
Else Feyring, 85 år
Tranekærparken 41, 8240 Riskov

9. november
Ellis Olesen, 80 år
Bernadotteparken, 4000 Roskilde

10. november
Aage Nørgaard, 85 år
Vangen 445, 9400 Nørresundby

14. november
Hilda Munksgård Hansen, 80 år
Blågårdsgade 50, 2200 København N

NB. Husk at indsende runde dage for januar-februar 1999 inden 1.ste oktober i år ellers kommer de ikke med i november nr.

*Med venlig hilsen
Minna Dahl*

Fødselsdagshilsen - Birgit Krasnik Fischermann bliver 60 år

Theresienstadt-foreningens formand siden 1983, Birgit Krasnik Fischermann fylder 60 år den 17. 9 1998. Hun er den yngste formand blandt sammenslutningens medlemmer.

Birgit engagerer sig samvittighedsfuldt i vores medlemmers ve og vel, og hun er altid parat med et godt råd eller trøst, hvis det behøves. Birgit udfører et stort personligt arbejde i foreningen og hun leder vore bestyrelsesmøder med kyndig hånd.

Birgit er en af de 4 personer, som Fangesammenslutningen har valgt ind i Bernadottegårdens bestyrelse,

hvor hun er næstformand. Bestyrelsen har kompetence til at ansætte og afskedige al personale, har det økonomiske ansvar for lokalcenterets drift og skal også godkende tidligere fanger og modstandsfolks ansøgninger om plejeplads på Bernadottegården. Endvidere har Birgit en plads i den internationale fangesammenslutning Federation International Resistance F.I.R., og siden 1995 er hun med i redaktionen for det blad, du nu holder i hånden.

Vores formand er flere gange blevet opfordret til at fortælle unge elever i skoler og læreanstalter om sine ople-

velser, da hun som 5-årig blev arresteret af Gestapo sammen med sin familie og sendt til Theresienstadt, hvor hendes bror blev født. Han er en af de meget få overlevende, som er født i fangenskabet.

Vi håber, at du, Birgit, i mange år fremover vil have kræfter til at fortsætte dit store uegennyttige arbejde til gavn for dine medmennesker.

*Bestyrelsen for Theresienstadtforeningen,
Klara Tixell*

Åbent hus på dagen på adressen mellem kl. 17.00 og 20.00.

Fra foreningerne

Kammeraternes hjælpefond

Årsmøde på Lolland

Kammeraternes Hjælpefonds årsmøde 1998 var henlagt til Maribo, hvor 9 bestyrelsesmedlemmer mødtes lørdag eftermiddag den 13. juni på Hotel Hvide Hus. Ved kaffen, hvor en del ægtefæller også deltog, udtalte formanden, Hans Andersen, mindeord over de tre bestyrelsesmedlemmer, der var døde siden sidste årsmøde: Jørgen Kjeldsen, Bernth Johannesson og Axel Lauritzen.

Kammeraternes Hjælpefond har efterhånden kun to større arbejdsopgaver tilbage. Den ene, nemlig højtideligholdelsen den 4. maj i Ryvangen, var i år som sædvanligt forløbet roligt og værdigt, og mange var mødt op for at høre årets taler, fhv. overrabbiner Bent Melchior. Samarbejdet med Hjemmeværnet og N. Zahles Pigekor og Sjællandske Livregiments Musikkorps samt med Ryvangens faste personale er fint. Der var enighed om, at denne arbejdsopgave er en vigtig tradition, der ikke på noget tidspunkt bør brydes.

Den anden store arbejdsopgave er KH's hus på Kegsnæs, som stadig er i brug det meste af året, omend ventelisten nu ikke er så lang som tidligere. Den dag, der ikke længere er så mange første-generations kammerater, der ønsker at benytte huset, vil opgaven svinde væk. I 1997 var huset udlånt i alt 41 uger, i år er foreløbig 38 uger besat.

Hans Andersen og Mogens Dyre blev genvalgt, og vagtmester Warmi Hansen, Ryvangen, blev nyvalgt til bestyrelsen, som nu tæller 14 medlemmer. Warmi Hansen indgik i 4. maj-udvalget og Aase Beck Eigenbroth i Kegsnæs-udvalget.

Efter mødet var der middag i Hotel Hvide Hus' restaurant med den smukke udsigt over Maribo sø. Under kaffen fortalte Ib Walbum om

en række utrolige og spændende begivenheder og menneskeskæbner i forbindelse med nedskudte allierede fly på Lolland under 2. verdenskrig, et emne han havde udforsket meget grundigt og dygtigt.

Søndag formiddag var helliget en meget smuk og veltilrettelagt tur gennem Lolland med bl.a. stop ved Engestofte kirke, hvor man besøgte mindetavlen over Monica Wichfeldt og familien Wichfeldts familiegravsted. Turen endte ved Middelal-

dercentret, hvor deltagerne oplevede jagt fugle, både falk og hornugle, i funktion og afskydning af en imponerende middelalderlig blide, der sendte en kampesten langt ud i Guldborgsund. Efter en ægte middelalderfrokost sluttede mødet traditionen tro med »Altid frejdig«.

Aase Beck Eigenbroth

Endnu enkelte ledige uger i Kegsnæs-huset i år

Kammeraternes Hjælpefonds hus på Kegsnæs er p.t. besat til og med uge 44 i 1998. Ønsker om at låne huset i den resterende del af sæsonen (dvs. indtil 1. febr. 1999) bedes snarest indsendt. Frist for ansøgning om at låne huset næste år er 1. februar 1999.

Ansøgningsskemaer fås hos undertegnede.

Kegsnæs-huset udlånes til gamle KZ-fanger eller andre, der har været i tysk fangenskab under besættelsen, til langtidsillegale eller krigssejlere, kort sagt alle, der er anerkendt under Lov om erstatning til besættelsestidens ofre og til deres enker/enkemænd. Efterladte børn kan komme i betragtning, hvis der er plads. Der kan være kammerater, som ikke regelmæssigt læser »Modstandskampen«, så lad gerne ovenstående oplysninger gå videre.

Aase Beck Eigenbroth
John F. Kennedys Plads 4
9000 Aalborg
Telf. 9812 3231

Plenarmøde 15.-18. maj i Oslo

Takket være store midler, bevilget af det norske forsvars- og udenrigsministerium var det norske veteranforbund og dets Sachsenhausenklub i stand til at invitere ISK (Internationale Sachsenhausen Komité) til Oslo for at afholde det første regulære plenarmøde i næsten 10 år.

Siden 1990 har møderne været improviserede på grund af bortfaldet af statsstøtte fra de socialistiske lande. For 10 år siden inviterede Norge også til plenarmøde, som foregik i det dansk-norske center: Lysebu, også dengang takket være den norske regerings støtte.

Efter at statsstøtten fra de socialistiske lande er bortfaldet har vi i IKS drøftet hvorledes den internationale aktivitet kunne fortsættes. Vi har blandt ISK's medlemmer indsamlet private bidrag, der gjorde det muligt for vore østlige kammerater at rejse til møder i Berlin, Frankrig og nu Oslo.

Herudover var der i alt 12 der som gæster (Mindstedernes direktør dr. Günter Morsch), tolke og som arrangører medvirkede, heriblandt 4 norske medlemmer af Veteranforbundet.

Takket være disse bidrag og gaver samledes 33 delegerede fra 16 nationale forbund, deriblandt Israel og Kazakstan, der med hver 2 delegerede

Lillian Olsen og Gerda Sægård i Oslo.
Foto: Peder Sægård.

Plenarmødet ISK i Oslo den 16. maj 98. Borgmesteren byder velkommen på Oslo Rådhus. Foto: Peder Sægård.

de var nye i forsamlingen i Oslo.

Møderne indledtes med en pressekonference på Hotel Continental, med ringe bevågenhed fra pressens side. Der blev slået fast at blandt de vigtigste af vore opgaver var:

1: den antifascistiske bekæmpelse af nynazismen og historieforfalskningen.

2: indsats for at bevare og udvikle mindstederne og museerne i Tyskland og gøre dem attraktive for ungdommen.

3: forsøge at forynge vore nationale forbund og IKS, hvor vi nu har nået en alder omkring 80 år og snart ikke vil være i stand til at fortsætte arbejdet.

Derfor var der også blandt de tyske gæster, Andreas Meyer og Hans Rentmeister som »venner« af ISK, der har ydet og vil yde et stort arbejde for vore formål.

Om aftenen åbnedes plenarmødet på Oslo Rådhus med velkomsttaler af Olav Gulbrandtsen, Eskild Jensen (tidligere og nuværende formand for det norske veteranforbund), Oslos borgmester og forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Lørdag d. 16. maj kl. 9.00 åbnedes forhandlingerne. De indledtes med

taler af ISK's præsident Charles Desirat og Olav Gulbrandtsen, derefter indlæg af generalsekretær Werner Händler, kasserer Pierre Gouffault, Mark Tilevitsch, Moskva, Karl Stenzel, Berlin, Ottokar Hruban, Prag, Antonin Lewinski, Warschaw, Georges Caraël, Belgien, Adam König, Berlin, Mattia Ansaldi, Italien, og mange andre. Temaet var dels regnskabet, der blev gennemgået minutløst, og med beklagelse over manglende indbetalinger og almindelig pengemangel. Der var kammerater, der privat og frivilligt havde indbetalt meget store beløb for at holde ISK i live, men vi burde ikke være så stærkt økonomisk trængt. Kassereren modtog stærkt bifald, da han uberettiget var blevet mødt med en ganske urimelig kritik.

Forslaget om at ISK fik juridisk hjemsted i Paris, en forudsætning for at EU kunne bevilge 19.000,- Ecu til ungdomsarbejdet ved Mindstedet i Sachsenhausen, blev vedtaget. Nye statutter vedtoges. Det blev klart at vi ikke kunne vide noget om, hvornår et nyt plenarmøde kunne finde sted, men alle delegationer opfordredes til at komme til Sachsenhausen i dagene omkring 21. april hvert år og dér

benytte lejligheden til at få drøftet ISK's problemer og lagt retningslinier for vort arbejde. Fransk mændene havde i mange år lagt en pilgrimsrejse på dette tidspunkt.

Pierre Gouffault og Mark Tilevitsch gentog mange andres kritik af at der stadig var en udstilling om de internerede nazister 1945-50 i lejren.

Günter Morsch omtalte mindstedets tilstand, planer og økonomi. Han appellerede stærkt til, at museet fik tilsendt genstande af museal værdi fx efter fangers død. Man kunne finde sådanne genstande på loppemarkeder og andre steder. Det burde sendes til Sachsenhausenmindstedet. Der er bevilget midler til et ungdomscenter i Ravensbrück. Det er lykkedes at indlemme Klinker Werke i Mindstedet og Morsch håber på at få oprettet en mindeplads der. Det vigtigste arbejde ud over fornyelsen og reparationen af bygninger m.m. er at samle udstillingsgenstande og arkivsager. Han bifalder vort forsøg på at fornye ISK, så det er arbejdsdygtigt overfor bestyrelsen af mindstedet, men pointerer at de gamle fangers autoritet er nødvendig.

Adam König forelægger projekt om det internationale ungdomsmødested i Sachsenhausen. Ansaldi og Pierre omtaler ungdomsarrangementer i Italien og Frankrig.

Mødet, der fortsatte (med middagspause) til kl. 17.00, afsluttedes med langvarig diskussion om de nye statutter og vedtagelsen af Resolutionen i hvilken det i overensstemmelse med Europaparlamentets deklaration af februar 1993 forlangtes at Mindstederne opretholdtes som antifascistiske og internationale monumenter for eftertiden og særlig ungdommen.

Ungdommen skulle have kendskab til de umenneskelige forbrydelser og de folkemord, som var foregået i lejrene med det ene formål at beherske verden. Ungdommen skulle lære om modig modstand og menneskelig solidaritet i lejrene.

Som følge af vor fremskredne alder er en aktiv medvirken af den unge generation på alle vor virksomheds områder af største betydning i de nærmeste år.

Danske delegerede var Else Drejer, Lillian Olsen og Peder Søgård.

Peder Søgård

Werner Händler, Berlin, generalsekretær, Charles Desirat, Frankrig, præsident, Eskild Jensen, formand for norsk veteranforbund. I Oslo. Foto: Peder Søgård.

Sagdijew Machtei og Pavel Tocherednitschenko Kazakhstan i Oslo. Foto: Peder Søgård.

Edgar Frischemann, Ungard og Karl Stenzel, Berlin, i Oslo. Foto: Peder Søgård.

Stiftelsesfest

Lørdag den 19. september er det 53 år siden, at Buchenwaldklubben blev stiftet. I den anledning har vi besluttet, at vi igen i år holder stiftelsesfest med følgende program:

Festen begynder kl. 13.00 i kantinen, politistation 1, Halmtorvet. Kantine leverer menuen, og vi starter med en velkomstdrink serveret på bordet. Derefter får vi en laksesyfoni, kalvesteg med div. tilbehør, is med frugter. Vine ad libitum, portvin til desserten. Kaffe med cognac og likør.

Musik ved Poul Ebbe.

Klubben yder tilskud til arrangementet, hvorfor kuvertprisen er så lav som 150 kr. pr. person.

Festdeltagere boende uden for HT-området kan få rejsen betalt.

Kantinen rummer max. 98 personer, og vi beder derfor om, at man inden den 1. september tilmelder sig. Hvis antallet 98 er nået inden 1. sept., må vi stoppe tilmeldingen (der kan ikke være flere). Meld dig/jer i god tid.

Tilmeldingen sker ved indbetaling

af beløbet for deltagelse på giro nr. 6 17 60 03 Buchenwaldklubben v/ Ernst Steen, Vendersgade 6-4.th. København K, og selvfølgelig før 1. september.

Programmet for 19. september er således: Kl. 8.45 kransenedlægning ved monumentet på Bispebjerg kirkegård. Kl. 10.00 deltagelse i mindehøjtideligheden i Politigården. m.v.

Georg Andersen

Ravenbrück

Da FIR i efteråret 1997 var i Berlin og undervejs besøgte Ravensbrück traf man også den nuværende museumsleder fru dr. Sigrid Jacobeit.

Hun fortalte bl.a. om planerne for en kommende udstilling med ting fra tidligere Ravenbrück-fanger og vi lovede at formidle kontakt til Astrid Blumensaadt i Odense, der er en af de få overlevende danske kvinder fra netop denne lejr.

Det førte til, at Astrid Blumensaadt nu beretter, at hun har haft et 3 dages besøg fra museet med dr. Jacobeit i spidsen.

Alle, der har mødt Astrid, ved, at

det blev til et særdeles livligt besøg med megen snak og god mad ind imellem. Planen er nu at få samlet nogle af Astrids tegninger m.v. og få dem med på udstillingen. Tidspunktet for denne vil senere blive bekendtgjort, men interesserede kan i mellemtiden kontakte bladet, så vi kan notere os, hvem der er specielt interesseret i nærmere enkeltheder.

Det er meget glædeligt, at der fortsat i Tyskland gøres et stort arbejde for at bevare de gamle lejre.

Dagmar Mørk Jensen

Der arbejdes stadig på dokumentation

Kære Astrid Blumensaadt

Efter vort besøg for 2 uger siden takker vi - det er fru dr. Jacobeit fra Ravensbrück, kameramanden Frank Zeller og jeg hjerteligt. Først og fremmest for de vigtige oplysninger, for gæstfrihed og den megen tid, De har brugt på os.

Dernæst er vi meget glade for, at vi kunne optage Deres erindringer til arkivet. Jeg skal endnu engang bekræfte, at alt, hvad vi har optaget, forbliver i arkivet. Skulle dele af det lange interview ønskes anvendt offentligt, vil vi først kontakte Dem for at få Deres tilladelse.

De vil få en kopi af video-optagelsen, så snart den er klar.

Jeg ønsker Dem alt mulig godt og beder Dem hilse Deres datter og barnbarn og takke dem for den venlige assistance.

Jeg ønsker Dem et godt helbred og fortsat aktivitet.

*Hjertelig hilsen
Deres Lorette Walz*

Erhvervshæmmede

Århus afd.

Torsdag den 30. april holdt vi her i Århus vores årlige generalforsamling, der samlede godt 60 medlemmer og der blev diskuteret flere emner. Knud Poulsen blev sammen med Anholt Gænget rost for det store arbejde, der er gjort derovre, og formanden Wilfred Thomsen gav en gennemgang af foreningens start og op til i dag.

Derefter var der valg til bestyrelsen, som kom til at bestå af formand Wilfred Thomsen, kasserer Erik Bjørn Nilsen, sekretær Einer Sørensen, Bjarne Christensen og Knud Poulsen. Som suppleant blev Hartvig Andersen og Aksel Fulg valgt.

Efter valget var der spising med lidt til at skylle ned med for at slutte med kaffe og et par timers svingom så alt i alt en rigtig hyggelig dag og med håb om at alle møder op næste gang, vi kalder til fest ønsker fra bestyrelsen.

Einer Sørensen

Landsforeningen erhvervshæmmede fra frihedskampen

Sydøstjysk afdeling har 20 års fødselsdag den 12. oktober.

Et tidligt til lykke fra redaktionen

Traditionen tro samledes tidligere internerede, pårørende og gæster d. 22. juni 1998 ved Per Ulricks monument »Håbets Port« i Horserød for at markere grundlovsbruddet, der førte til interneringen af kommunisterne. Det stormede og regnede, og bragte faktisk minder om d. 29. august 1943, da et løftebrud fra politikernes side førte til tyskernes uhindrede besættelse af Horserød Lejren. Selv om det lykkedes 96 at flygte, blev 160 tilbage og sendtes senere til koncentrationslejren Stutthof i Polen. Gennem årene har foreningerne samledes for at lægge blomster og mindes de begivenheder, der førte til så mange lidelser for den enkelte og familierne, og ikke at forglemme de, der mistede livet. Det er også efter foreningens opfattelse nødvendigt at føre traditionerne videre for ikke at glemme.

Vejret var som sagt blæsende og regnfuldt. Efter at have lagt blomster

ved mindesmærket og for enkelte et kort besøg i lejrens lille museum, måtte vi tage ophold i bussen og trække tiden til vi kunne tage til Julebækhus til sammenkomst og spisning.

Talen, som vi plejer at holde ved mindesmærket, måtte i sagens natur holdes indendørs. Poul Henrik Jensen indledte med at gøre opmærksom på, at han på grund af sin alder naturligvis ikke kunne have oplevet begivenhederne, men gennem sin farfar som havde været interneret, havde han levet med i historien, og gennem sit senere arbejde i bl.a. fagorganisationen og senere politisk, havde han kendskab til begivenhederne. Han kom ind på det fremsatte forslag til registerlov og erindrede om, at der havde været registreringer af tyske emigranter, hvilket havde ført til at tyske antifascister var blevet udleveret til Gestapo. I politikredse-

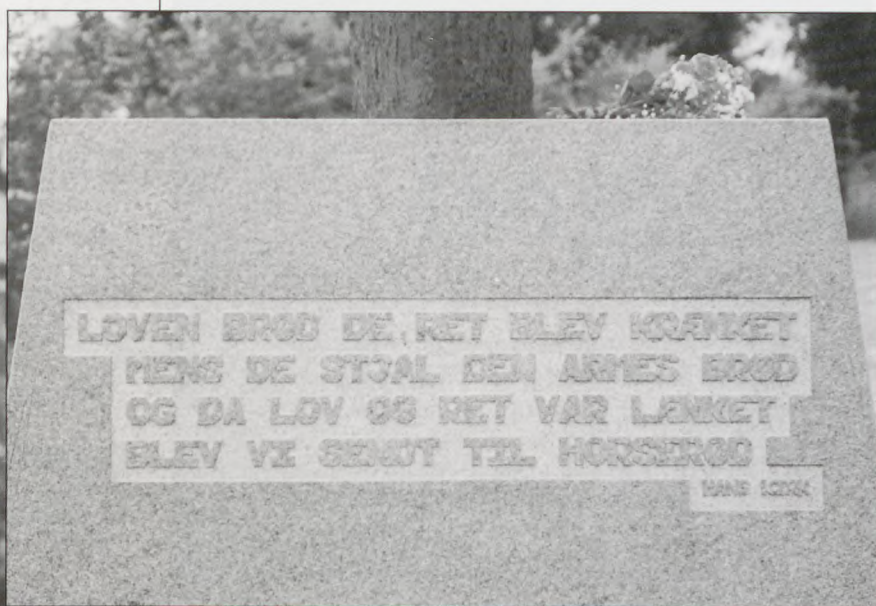
ne var der før besættelsen foretaget registreringer af kommunistisk partis medlemmer og af antinazister. Disse registre førte til, at man havde kunnet planlægge og foretage arrestationerne af kommunisterne allerede samme nat som krigen mellem Sovjet og Nazityskland udbrød. Tyskerne havde ud af listerne krævet 50 interneret. De danske myndigheder var imødekommende og internerede derudover omkring 320. Registre er vel nødvendige. Spørgsmålet er, hvad de skal bruges til, af hvem og mod hvem. Det er nu 57 år siden man internerede. Loven gennemførte man 3-4 måneder bagefter. Lad os ikke glemme dette.

Som sædvanligt indledtes sammenkomsten med Horserødsangen af Hans Kirk og der sluttede af med Danmarks Frihedssang.

Harry Rasmussen

*Håbets Port ved Horserødleiren.
Foto: Harry Rasmussen.*

Indskrift på monumentets sokkel. Foto: Harry Rasmussen.

Minde- og festgudstjeneste i Helligåndskirken

Tirsdag den 5. maj 1998 blev der i Helligåndskirken i København afholdt den årlige minde- og festgudstjeneste.

Under præludiet »Kongernes Konge« blev fanerne ført ind i kirken.

Efter salmerne »Vor Gud, han er så fast en borg« og »Alt står i Guds faderhånd« samt tekstlæsningen, prædikede sognepræst Leif G. Christensen.

I denne mindedes han dagen, samt dem, der var gået bort siden sidste 5. maj.

Derpå var der bøn og velsignelse ved Leif G. Christensen, efterfulgt af salmen »Mægtigste Kriste«. Denne

blev efterfulgt af solosang af »En lærke lette«. Forsamlingen påhørte denne i dybeste opmærksomhed, det var en meget stor og gribende udførelse af denne smukke sang.

Postludiet var »Prins Jørgens March«. Under denne blev fanerne ført ud af kirken.

Efterfølgende gik deltagerne ud til monumentet for »Den ukendte KZ-fange«. Her var der opmarcheret en æres- og fanekommando fra Hjemmeværnet.

Premierløjtnant Niels Elsborg fra Hjemmeværnsdistrikt 63 CITY nedlagde derpå en krans ved monumentet, og sognepræst Leif G. Christen-

sen nedlagde en krans fra Helligåndskirken. Fra Gestapofangerne blev der nedlagt en buket.

Til afslutning bad Leif G. Christensen og forsamlingen Fadervor, og højtideligheden sluttede med at forsamlingen sang »Altid frejdig, når du går«.

En smuk højtidelighed var til ende for 1998, men den 5. maj 1999 vil vi mødes igen i Helligåndskirken.

Niels Elsborg
Premierløjtnant ved
Hjemmeværnsdistrikt 63 CITY

OBS-NYT KZ- fanger!

KZ fanger eller tugthusfanger, der i Tyskland i årene 1940-45 har arbejdet som tvangsarbejdere for et eller flere tyske firmaer kan nu rekvirere et spørgeskema hos formanden for de respektive fangeforeninger i hele landet for om muligt at få et erstatningsbeløb for dette udførte tvangsarbejde.

Advokat Klaus Frhr. von Münchhausen vil føre erstatningssagerne for de tidligere fanger.

Der vil ikke blive krævet advokatsalær.

Ovennævnte gælder kun fanger. Enker og børn kan ikke tilgodeses.

Sammenslutningen

Forty-eight hours

We give you just forty-eight hours
In which to decide your fate;
Just two days and the choice of two ways.
Choose now - after that is too late.

In just those forty-eight short hours
Is all of Eternity.
Two answers to give: We shall die, We shall live
As simple as so much could be.

You gave us no time at Pearl Harbour,
No Warning of blows that were near.
Well, we're warning you now that two days we'll allow -
Then: blows all your ancestors will hear.

On a thread that is forty-eight hours
hangs Japan and all it can be:
A permanent nation in its rightful station
or a blotted page in History

Never before has it happened,
A whole people to decide their own fates:
Always or never, two days or forever?
And the World holds its breath while it waits.

8. august 1945
H.M.C.

Sentenser

Meget kan man tåle at miste. Blot man ikke mister begejstringen, kan man rejse sig igen, hvis man er faldet, og komme fremad.

H.W. Arnold.

Du handler forkert, når du roser en sag, som du ikke fuldt forstår, men værre, når du dadler den.

Leonardo da Vinci.

Så længe vi er undervejs, må vi prøve at gøre den sidste del af rejsen bedre end den første. Men når vi først har nået målet må vi være glade og tilfredse.

Epikur.

Livet er herligt for den, som har noget at elske - og en ren samvittighed.

Leo Tolstoj.

Skyggen og lyset er godt fordelt, men menneskets syn er kort, vi glemmer at tage lyset med, hvor skyggen synes for sort.

H.V. Kaalund.

Den, der lever uden dårs kabler, er ikke så vis som han selv tror.

La Rochefoucauld.

Intet er så let at det ikke kan blive svært, hvis det gøres modvilligt.

Terents.

Bedre et ærligt nej end et falsk ja.

Ordsprog.

Livet er kort, men et smil er kun et øjeblik umage.

Cubansk ordsprog.

MINDEORD

Redaktionen har modtaget et brev fra Frede Briksby, Buchenwald-foreningen.

Frede deltog den 18. juni i en god ven og fangekammerats bisættelse. Kort før Leon Thøger blev 85 år måtte han give op.

Trods ophold i K.Z. lejren Markstrandstad forblev Thøger et menneske for hvem livet var noget, man skulle bruge positivt. Han bevarede livet igennem et godt humør til glæde for sine omgivelser. »Æret være hans minde«.

Som det tit sker ved begravelser stiller man sig spørgsmålet: hvor mange er vi tilbage, er jeg den eneste?

Dette vil Frede Briksby gerne have svar på. Så hvis nogen læser af bladet har været på Udekommando Markstrandstad vil han meget gerne i forbindelse med dem.

Adressen til Frede Briksby er: Mariehøj Alle 70, 2970 Hørsholm, telf. 42 57 04 15.

Frede Briksby/Minna Dahl

Endnu én af Dalum-fangerne er ikke mere. Axel Lauritzen, der den 13 april 1998 rundede 85 år, er afgået ved døden 27. maj og blev begravet fra Lundtofte kirke den 2. juni i dyb stilhed efter familiens ønske.

Vi var mange, der gerne ville have vist Axel den sidste ære for hans arbejde og trofaste opbakning til arrangementer i indland og udland.

Axel Lauritzen var i mange år medlem i bestyrelsen for Gestapofangerne Sjællandsafd., hvor han også i de sidste år var formand. I Landsforeningen Gestapofangerne var han i mange år sekretær, efter Chresten Karstensen blev han valgt til landsformand. Han efterfulgtes af Mogens Petersen.

Kransenedlægningen i Ryvangen Mindelunden er nok det arbejde, som Axel vil blive husket mest for. År efter år forestod han det højtidelige arrangement. Hjemmeværnet har nu

overtaget videreførelsen af arrangementet i den ånd, som Axel klarede opgaven på.

En juleaften i Ryvangen er for os, der har mulighed for at deltage, en fast tradition.

66.995 blev det fangenummer, Axel fik, da han den 29. november ankom til K.Z. lejren Neuengamme, efter arrestationen 11. oktober 1944. Senere, den 3. januar 1945, blev han overført til udekommandoen i Dalum. Han kom hjem til Danmark med de hvide busser.

Vi vil mindes Axel som den ungdommelige, venligt smilende mand. Vore tanker går til hans hustru Anna, der nu står alene tilbage. Heldigvis er der en stor flok børn, svigerbørn, børnebørn og oldebørn, der tager sig kærligt af hende.

Æret være Axels minde.

Edith Johansen

Henning Jensen

Krovej 13, Ommel
5960 Marstald / Ærø
er afgået ved døden den 5. april 1998.

TAK til alle for deltagelse

Klip fra aviser og blade

Aktuelt 8.4.98

OPLYSNING: For de af vore læsere der kan »gå« på internettet

Holocaust i cyberspace

Stjerneinstruktør Steven Spielberg står i spidsen for et kæmpeprojekt, der skal forevige de overlevende fra Holocaust på internettet. Godt 40.000 personer er allerede interviewet. Og pengene vælter ind til projektet, der blev til efter succesfilmen »Schindler's Liste«

Af Jakob Høyer

De tragiske begivenheder under Anden Verdenskrig – og jagten på jøderne i særdeleshed – er blevet en af mærkesagerne for den amerikanske filminstruktør Steven Spielberg.

Først skabte han den sort-hvide film »Schindler's Liste«, der fortæller den autentiske historie om Oskar Schindlers skift fra at være barbarisk jødehandler til at redde tusindvis af jøder ud af det besatte Polen.

Filmen fik et væld af

Oscar-priser, stor succes hos publikum og fornyet interesse for de seks millioner jøder, der mistede livet under krigen.

Men det var ikke nok for den 50-årige filmmager, der brugte hele filmens million-overskud på at etablere en særlig fond for de mennesker, der overlevede jødeforfølgelsen. Fondens vigtigste formål er at filme og interviewe så mange af de 350.000 overlevende som muligt – før de dør af alderdom og deres historiske minder går tabt.

Fonden *Survivors of the Shoah Visual History Foun-*

ation har allerede kontakt til 50.000 af de overlevende jøder og har interviewet 40.000 af dem – heriblandt 68 danskere.

Ikke kun historie

De mange tusinde interviews og filmoptagelser skal efter planen gøres tilgængeligt på internettet i løbet af 1998, så hele verden har mulighed for at se eksempelvis søskendeparret Perry Mibab og Rose Goldberg fortælle om den blodige massakre på deres polske barndomsby, hvor kun 300 af hele 25.000 jøder overlevede.

Og netop den personlige skildring er vigtig for Steven Spielberg, der selv har jødisk baggrund:

»Det er vigtigt, at vi ser deres ansigter og forstår, at den frygtelige Holocaust-forfølgelse skete for men-

nesker som os selv. Der her arkiv vil forevige historien som fortalt af de mennesker, der selv overlevede den,« har han sagt og understreget, at »racisme og etnisk forfølgelse desværre ikke bare historie – det sker stadig.«

Med dét udgangspunkt har Shoah-fonden indgået samarbejde med andre organisationer – blandt andet Simon Wiesenthal-Center og Holocaust-museet i Washington – for at finde frem til de overlevende. Tusindvis af frivillige har meldt sig som interviewere – og pengene er strømmet til fra blandt andet it-firmaet Silicon Graphics, der gav 1,2 millioner dollars til det gode formål.

Survivors of the Shoah Visual History Foundation har internet-adressen www.vhf.org

B.T. 2.6.98

Ja! Hvilke? De 31% af tyskerne der ikke havde hørt om holocaust, kunne også »bevæge« sig på internettet.

Hvilken holocaust?

☞ **TYSKLAND:** Næsten hver tredje unge tysker – 31 procent – har aldrig hørt om den nazistiske koncentrationslejr Auschwitz. Det fremgår af en undersøgelse, foretaget af Forsa-instituttet, der bliver offentliggjort i avisen Die Woche i dag. Undersøgelsen omfatter 506 tyskere i alderen 14-18 år. 59 procent kunne ikke huske at have hørt om Krystalnatten.

RB-AFP

Klip fra aviser og blade

Aktuelt 25.6.98

Nazist går fri af dansk retssag

Justitsministeriet har besluttet, at det er op til Tyskland at retsforfølge nazisten Søren Kam

Danmark har besluttet at bede de tyske justitsmyndigheder om at »overtage strafforfølgelsen« af den danskfødte tidligere SS-obersturmführer Søren Kam, der i dag bor i byen Kempton i delstaten Bayern. Søren Kam mistænkes for terrordrab på den tyskfiendtlige redaktør Carl Henrik Clemmensen i Lyngby i 1943.

Dermed er det nu sikkert, at det ikke kommer på tale at føre Søren Kam for retten i Danmark i den 55 år gamle drabssag. Kam har nemlig været tysk statsborger siden 1956, og Tyskland udleverer ikke egne statsborgere til retsforfølgelse i andre lande.

»Vi har dog endnu ikke formelt rettet henvendelse til de tyske myndigheder,« siger kontorchef i Justitsministeriets Internationale Kontor, Karoline Kjeldsen: »Før der kan rettes henvendelse til de tyske myndigheder, skal sagen yderligere klargøres, ligesom relevante papirer skal oversættes til tysk,« siger hun.

Kunne man forvente andet? Gamle nazister går - som en regel - fri for straf i Danmark.

Rokker ved Kams forklaring

Anklagemyndigheden i Bayern er på eget initiativ i gang med at undersøge sagen om den nu 76-årige Kams formodede andel i drabet. I den forbindelse sendte det danske justitsministerium sidste år sagens akter til Bayern.

Kam-sagen er tidligere blevet undersøgt af de tyske myndigheder, men blev henlagt i 1971. Det har imidlertid vist sig, at undersøgelserne skete, uden at tyskerne havde flere af de centrale dokumenter i sagen - blandt andet obduktionsrapporten.

Redaktøren blev likvideret af en SS-patrulje, som Søren Kam deltog i. Søren Kam har erkendt, at han skød mod Clemmensen, men det skete angiveligt, efter redaktøren var dræbt af skud fra Knud Flemming Helweg-Larsen, der blev dødsdømt efter krigen.

Obduktionserklæringen, som de tyske myndigheder altså først nu har adgang til, synes imidlertid at røkke afgørende ved denne forklaring. Det fremgår nemlig, at samtlige skud ramte offeret, mens han stod op.

De »nye« nazister får statsstøtte! Ak. Ja!

B.T. 10.6.98

Af Peder Nederland

Nazisterne i Greve får nu offentlig kultur støtte til at sprede deres racistiske propaganda i æteren.

Udvalget vedr. Lokalradio- og TV, der er udpeget af Kulturministeriet, har bevilliget Radio Oasen 31.200 kroner i driftsstøtte for 1998.

Oasen har base i Jonni Hansens private bopæl på Hundige Strandvej, der samtidig fungerer som hovedkvarter for de danske nazister i DNSB.

Racistisk propaganda

Nazisterne lægger ikke skjul på, at radio Oasen, der sender seks timer om ugen i Greve-området, bl.a. skal sprede deres budskaber om racisme.

I en annonce, hvor aktivister søges, kaldes Oasen åbenlyst for en »ægte racistisk, nationalsocialistisk radio.«

Tidligere har Oasen bragt kapitler af Adolf Hitlers »Min kamp« ud i æteren, ligesom stationen har gjort salgsmestod for den højreorienterede »voldsbibel«, »The Turner Diaries«.

Oasen bruges også som udstillingsvindue for såkaldt patriotisk musik, f.eks. skinheadmusik eller klassikere fra Det Tredie Rige, der kan købes via nazistiske postordre-forretninger i ind- og udland.

Retskrav

Skal skatteydernes penge bruges til den slags?

»Ja. Fordi det i sidste ende drejer sig om ytringsfriheden. Oasen lever op til de formelle krav, vi stiller, og så længe det, de bringer, ikke er i strid med grundloven, har vi ingen mulighed for at afslå deres ansøgning.

De har et retskrav på at få støtte fra os, fordi de har sendetilladelsen i orden,« siger Hanne Esmann, chef for Kulturministeriets tilskudssekretariat, der administrerer de 50 millioner kroner, der er afsat til lokalradio og lokal-TV i år.

Flere penge i vente

Radio Oasen kan se frem til mere støtte næste år, hvis man overholder de formelle regler.

Nazisterne har tidligere i år fået afslag på offentlig støtte til oplysning om EU og havde heller ikke forventet at modtage penge fra Kulturministeriets pulje.

05822 ARC 1131 000
 BERNADOTTEGARDEN 1 ROSKILDE
 H H KOCHS VEJ 4
 HIMMELEV
 4000 ROSKILDE 4000 o 13/13

ADRESSELISTE

BUCHENWALD-KLUBBEN

Fmd.: Hans Andersen, Sløssevej 19, 4894 Øster Ulslev, tlf. 53 86 55 59.
 Kass.: Ernst Steen, Vendersgade 6, 1363 København K, tlf. 33 12 85 95.
 Sommer: Møststien 6, Vester Lyng, 4500 Nykøbing S, tlf. 59 91 01 20.
 Sekr.: Georg Andersen, Kongshaven 42 A, 2500 Valby, tlf. 36 17 47 88.
Odense: Jørgen Hedegaard Larsen, Højvænget 2, 5230 Odense M., tlf. 66 11 33 85.
Aalborg: Fmd.: Chresten Stendahl, Rindalen 33, 9550 Mariager, tlf. 98 54 14 26.
 Kass.: Henry Jensen, Østerled 44, 9370 Hals, tlf. 98 25 18 56.

DACHAU-KLUBBEN

Fmd.: John Nielsen, Margrethevej 28, Ejby, 4070 Kirke Hyllinge, tlf. 46 40 50 87.
 Kass.: Ernst Nielsen, Strandagervej 9, Munkerup, 3250 Gilleleje. Giro 6 45 87 18, tlf. 49 71 86 59.

ALLIEREDE KRIGSSEJLERES VETERANFORENING

Fmd.: Verner Nielsen, Peblingevej 45, 4000 Roskilde, tlf. 46 34 19 20.

KRIGSSEJLERGRUPPEN 1939-1945

Bent Ørberg og Bjørg Vitnes, Torvegade 64, 3. & 4. sal tv., 1400 København K., tlf. 32 95 22 06 / 32 95 55 04.

LANDSFORENINGEN ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

Fung. fmd.: Jens Jac. Jensen, Fredrik den III vej 3, stk., 7000 Fredericia. tlf. 75 92 54 57
 Kass.: Knud Poulsen, Julsøvej 380, 8240 Risskov, tlf. 86 17 20 48, Giro 543 27 23.
Omegnsafdelingen:

Fmd.: Kurt Jacobsen, Dyrehavegårdsvej 15, 2800 Lyngby, tlf. 45 88 17 21.
 Kontoret: Kongevejen 252², 2830 Virum, tlf. 45 85 58 98, Giro 8 81 17 88.
 Kontortid for sociale sager: Tirsdag 10-12. Sommerferie 3/6-31/8.

Esbjerg afd.: Fmd.: Marius Jensen, Jagtvænget 22, Hjerting, 6710 Esbjerg V., tlf. 75 11 64 18.

Kontor: Gammel Fritidscenter, Gønnevangsvej (ved Østerbycentret), 6700 Esbjerg.

Åbent hver onsdag kl. 14-17.

Sydøstjysk afd.: Fmd.: Jens Jac. Jensen, Frederik den III vej 3, st, 7000 Fredericia, tlf. 75 92 54 57.

Kontor: Vendersgade 28, tlf. 75 93 29 73, åbent tirsdag 14-16.

Kolding: Kontor: Staldgården.

Åbent torsdag kl. 14-16, tlf. 75 53 18 84.

Odense afd.: Formand Holger Jørgensen, Tjørnehaven 30, 5240 Odense NØ, tlf. 66 10 35 43.

Kass.: Alfred Andersen, Bregnevej 7, 5220 Odense SØ, tlf. 66 11 58 69.

Sydfyns afd.: Fmd.: Ole Martinussen, Bruuns Alle 20, 5700 Svendborg, tlf. 62 21 40 48
 Konsulent: Hjarne Ditlevsen, Løkkentofte 15, 5700 Svendborg.
 Kontor: tlf. 62 20 15 52 (bedst kl. 08.00-11.00).

Sjællands afd.: Fmd.: Mogens Henrik Nielsen, Nystedvej 14, Veddelev, 4000 Roskilde, tlf. 46 75 77 13.

Kass.: Villy Jensen, Lindevej 12, 3200 Helsingør, tlf. 48 79 45 91.

Aalborg afd.: Fmd.: Børge Dahl, Herskinds-gade 9, 9000 Aalborg, tlf. 98 12 84 92.
 Kontor: Sofiendalsvej 80, 9200 Aalborg SV, tlf. 98 18 58 18.

Åbent torsdage 10-16. Åbent for kammeratligt samvær torsdag 14-17.

Århus afd.: Fmd.: Wilfred Thomsen, V. Stuckenbergsvej 25, st, 8210 Aarhus V., tlf. 86 10 41 25.

Kass.: Erik Bjørn Nielsen, Brovænget 25, 8250 Egå, tlf. 86 22 29 48.

Centrets adresse: Skovvangsvej 220, 8200 Århus N, tlf. 86 16 91 18 i åbningstiden: Tirsdag og torsdag kl. 10-12.

LANDSFORENINGEN GESTAPOFANGERNE

Fung. fmd.: Edith Johansen, Højgårdsvej 73, 1 th., 8362 Hørning, tlf. 86 92 16 23.

Kass.: Else Bentzen, Nørre Boulevard 62, 8900 Randers, tlf. 86 42 69 61, Giro 207 13 04.

Randers afd.: Fmd.: Frode Greve Rasmussen, Lyngdalvej 18, 8500 Grenå, tlf. 86 30 90 76.

Kass.: Ejnar Hulten, Møllevej 69, Hornbæk, 8900 Randers, tlf. 86 41 81 81.

FORENINGEN AF GESTAPO-FANGER FRA BESÆTTELSEN

Fmd.: Solveig Skjøtt, Dalsø Park 128, 3500 Værløse, tlf. 44 48 56 74.

Kass.: Salle Fischermann, Toftekærvej 28 C, 2820 Gentofte, tlf. 39 65 89 90.

HANNOVER-STÖCKEN

Fmd.: Peter Møller Madsen, Sjelør Boulevard 12,2 tv., 2450 Kbh. SV., tlf. 36 16 60 98.

Kass.: Carl Adolf Sørensen, Egernvej 24, 8270 Højbjerg, tlf. 86 27 23 47.

HORSERØD

Fmd.: Harry Em. Rasmussen, Ejgårdsvej 14B, st. tv. 2920 Charlottenlund, tlf. 39 64 11 84.

Kass.: Gertrud Stjernholm Nielsen, Ved Bellahøj 23 B, 7. sal. 2700 Brøndshøj, tlf. 38 60 91 20.

NEUENGAMME-FORENINGEN

Fmd.: Helge Hansen, Hovedgaden 38, 4350 Ugerløse, tlf. 59 18 80 09.

Kass.: Cornelius Olsen, Gammelgårds Alle 111, 2665 Vallensbæk Strand, tlf. 43 54 78 36.

RAVENSBRÜCK-GRUPPEN

Astrid Blumensaadt, Carlsgade 5, 5000 Odense C., tlf. 66 12 79 08.

SACHSENHAUSEN-FORENINGEN

Fmd.: Peder Søegård, Amerikavej 7, 4. th., 1756 København V., tlf. 31 23 02 14/55 44 10 32.

Fax. 31 23 02 14 eller 55 44 10 32.

Kass.: Emmy Eskildsen, Nansengade 22, 5000 Odense C., tlf. 66 11 92 52.

Odense: Evald Lægteskov, Granparken 128, 5240 Odense NØ. tlf. 66 10 24 15.

STUTTHOF-FORENINGEN

Fmd.: Helge Kierulff, Bernadottegården, blok 3. H.H. Kochsvej 4, 4000 Roskilde, tlf. 46 36 08 35.

Kass.: Hertha Berthelsen, Landlystvej 72, 2650 Hvidovre, tlf. 36 75 97 13.

THERESIENSTADT-FORENINGEN

Fmd. Birgit Krasnik Fischermann, Gl. Vartov Vej 29 2' tv., 2900 Hellerup, tlf. 39 62 83 55.

Kass.: Heinz E. Hess, Elverhøjen 1 C, 2730 Herlev, tlf. 44 94 44 41.

ARBEJDSKADESTYRELSEN

Æbeløgade 1 - Postboks 3000 - 2100 København Ø., tlf. 39 17 77 00, Fax. 39 17 77 11.

Konsulent Anna-Lise Clausen.

Kontortid: tirsdag kl. 11 - 13.00. Tlf. 39 17 78 60

FERIEMULIGHEDER:

Anholt: Ejers af De Erhvervshæmmede. 12 senge. Adresse: 4. Maj-huset, 8582 Anholt by. Henv. til S.E.F. Skovvangsvej 220, 8200 Århus N. Tlf. 86 16 91 18, i kontortiden eller

Knud Poulsen, Julsøvej 380, 8240 Risskov, tlf. 86 17 20 48. Ansøgning om ophold i højsæsonen skriftligt senest den 1. februar.

Kegnæs: Ejers af Kammeraternes Hjælpefond. Se bladets side 2.

»Nors Hovedgård«: Selvejende institution. 12 senge. Adresse: Hindingvej 38, Nors, 7700 Thisted. Henv.: Alex Bindeballe, tlf. 97 91 11 12.

Ansøgning skriftligt senest 1. februar.

Smidstruphytten: Ejers af Foreningen af Gestapofanger fra Besættelsen. 4 senge. Henv. til: Solveig Skjøtt, Dalsø Park 128, 3500 Værløse, tlf. 44 48 56 74.